

Gedichten

Victor Alexis de la Montagne

bron

Victor Alexis de la Montagne, *Gedichten*. Maatschappij voor goede en goedkope lectuur, Amsterdam
1913 (derde druk)

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/mont006gedi03_01/colofon.php

© 2014 dbnl



Inleiding

Willens of niet willens, geweten of ongeweten, men behoort tegenwoordig tot een ‘geslacht:’ men is van 't geslacht van '80, van dat van '90, enzoovoorts... Dit is nu een uitdrukking der literairhistorische vaktaal geworden, die, naar blijkt, handzaam in 't gebruik is. Met eenig voorbehoud is de overeengekomen uitdrukking overigens wel te aanvaarden. Het voorbehoud moet dan hierin bestaan, dat het globale, samenvattende, dat door dit woord eenigszins wordt aangeduid, niet noodwendig een groepmatig optreden onderstelt, zooals dit bijv. met de nieuwe Gids in Noord-Nederland, met de Jeune Belgique in België en Van Nu en Straks in Vlaanderen wèl 't geval was.

Victor Dela Montagne behoort tot zulk een minder scherp-afgeteekend geslacht, tot dat welk ongeveer onmiddellijk aan de Van Nu en Straks-generatie voorafging: in hetzelfde tijdperk toen in Noord-Nederland een jonge schaar van dichters en schrijvers onder de warmende wieken van Dr. Willem Doorenbos opwies, begon ook hier in 't Zuiden een daarboven minder opgemerkt, maar toch eigen literair leven te roeren; om de jaren '80 tot '85 vertoonde die haar wezenlijke kern. Maar tot een eigenlijke, bewuste groepeerings bracht dit geslacht het niet: hij die in zulke beweging dan de stuwende kracht zou geweest zijn, stierf te jong, al had hij gelegenheid gevonden

op duurzame bladzijden¹⁾ zijn denkbeelden vast te leggen. Maar na het verscheiden van Albrecht Rodenbach, bleek het duidelijk, dat een gemeenschappelijk trachten, een wil om klaar post te vatten tegenover of naast vorigen en volgenden, het gezamenlijke bewustzijn in één woord, ontbrak.

Maar de beteekenis der enkelingen die toen tot uiting kwamen was niet gering: het waren Albrecht Rodenbach, Pol de Mont, Victor Dela Montagne, waar naderhand de idyllische Arnold Sauwen, de prachtig-debuteerende Prosper van Langendonck en Helene Swarth zich bij aansloten, of althans tot gerekend mogen worden. Onder de prozaschrijvers waren de nieuwe mannen: Reimond Stijns en Isidoor Teirlinck, terwijl de oudere Wazenaar, die zich eerst laat heeft betuigd, ook toen zijn beste krachten ontwikkelde. Uit dien tijd zijn ongetwijfeld nog andere namen te vermelden: als Theophiel Coopman, Gentil Antheunis, Hendrik Baelden, Hilda Ram, J.M. Brans en anderen wellicht, maar hun werk is feitelijk naar opvatting en vorm veeleer terug te brengen tot een ouder geslacht van letterkundigen, die, met bepaalde uitzonderingen en sporadische blijken van oorspronkelijk talent, minder beteekenis hadden als vormvernieuwers, als brengers van een nieuwen toon, in één woord: als werkzame, als kenmerkende arbeiders aan de geleidelijke ontwikkeling van onzen literairen schat.

Albrecht Rodenbach was de voorman, de echte, onbetwistbare, ook door een later geslacht als zoodanig erkend of liever uitgeroepen. Hij was de geniaal aangelegde, de klassiek gevormde, veelzijdig begaafde, de ‘Goethiaansche jongeling.’ Hadden de heerlijke

1) Zie de voorrede van Gudrun en het Pennoen.

beloften van zijn schitterende jeugd zich tot werkelijkheid mogen verwezenlijken, had het wreede noodlot hem niet vóór zijn vier-en-twintigste jaar aan Vlaanderen ontrukkt, wij zouden thans waarschijnlijk een groot dichter, misschien wel een groot drama-dichter in hem bezeten hebben. Rodenbach was de jonge Westvlaming, gedijd onder de vaderlijke hoede van Hugo Verriest, die 't eerst de kern van Guido Gezelle's en van Verriest's vruchtbaar taalvoelen en wijdstrekkenden geest in zijn werk tot levende eenheid wist te brengen; jaren nog vóór de late en onvolprezen bloeisels, waar de grijze dichter ons naderhand heeft mede verheugd, zich ontplooiden. Albrecht Rodenbach was 'de vrije man in 't vrije leven staande' die de geniale priester niet heeft kunnen zijn. Diep wortelend in eigen grond, eenvoudig en rijk opgegroeid en onder vroede leiding jong vertrouwd geworden met wat de dichtkunst en het geestesleven aller tijden aan de hedendaagsche cultuur hebben nagelaten, was hij de aangewezen heros die, naar in- en uitwendige en naar zijn eerste klanken te oordeelen een groot werk tot stand ging brengen. Es hat nicht sollen sein...

Ondertusschen had zich onder den Vlaamschen letter-hemel reeds roemruchtig aangemeld de jonge schitterende, echt Zuid-Brabantsche zanger, die zich de 'Brabantse leeuwerik' heeft genoemd, de luchthartige, jolige, vernuftige en ook wel eens er-maar-op-los deunende Pol de Mont. Aanvankelijk ten halve gevangen nog in Duitsch-romantische vormen, later de bedreven vakman der Fladderende Vlinders, die met sierlijk werktuig zijn vers wist te ciseleeren, te vijlen en te polijsten, een der eersten die ten onzent 'de kunst voor de kunst' pleegden, de eerste Vlaamsche letterkundige wellicht die wat

VIII

men noemt: een ‘artiest,’ was, in een land waar de literatoren vaak niet meer dan taai-taaie, schoon ijvervol liefhebberende rederijkers waren, en men dit genre heelemaal niet kende; de handige virtuoso, altijd op den uitkijk en nieuwsgierig naar wat over alle grenzen in ons nog nuchtere letterwereld kon binnengesmokkeld worden, beziel met de eerezucht om het elders met geestdrift vernomen lied in eigen land in eigen taal te doen weergalmen; de begaafde ‘improvisator,’ de bij uitstek opborrelende en licht overlopende, schuimvlokken-spattende, maar ook vaak vonken-schietende lichte geest, dat was Pol de Mont. Met aanstekelijke geestdrift wist hij jongeren op te wekken, en hij genoot een luidruchtige, maar niet bestendige faam van groot dichter. Bij de verscheidenheid, de beweeglijkheid van dezen allerzuidelijksten onder de Zuidelijke-Nederlanders, kwam ook een element van dartele vlotheid, iets..... Fransch, zich voegen. Een levenspetterende bode van blijde boodschap, een aanstuwder en een vormvernieuwer is Pol de Mont in ieder geval geweest, en het zal zijn roemglans blijven, denk ik, bij meer dan één geslacht nog.

De stem van Victor Dela Montagne klinkt in dien tijd slechts voor het oor van weinigen. Zeer geoefend moet het gehoor zijn van wie zijn teeren schalmeizang vermochten te vernemen..... Hij was een stille in den lande, en zong voor stillen in den lande..... Victor Dela Montagne is de intiemste onzer dichters van het vorige geslacht - en zou ik mij erg vergissen, als ik er bijvoeg, dat hij dit gebleven is tot dezen dag? Hij dicht voor zich zelf, deze, eenzelvig als iemand die niets verlangt, niets vraagt aan de wereld dan dat zij hem toelate in stilte voor zich zelf zijn liedeken te neuren. Het lied van zijn innige ervaringen,

zijn ernstige en zijn kiesche voeling van dit leven. Wat in later tijd menigeen zal treffen is de reine en teere klank van zijn vers, en hoe hij, als door de omringende drukte nog meer tot ingetogenheid genoopt, zijn stem als 't ware befloersde, om zoo weinig mogelijk gehoord te worden. Wat in hem opwelde aan teederheid en innigheid, het werd in het sierlijke lied of het teere gedicht, liefdevol, vast en bevallig uitgesproken. Wat men er vóóral in voelt is: oprechtheid. Zeldzame gave, in een tijd toen voorgewende, opgeschroefde bombarie zoo vaak voor hartstocht en 'minnegloed' werd aanvaard door de goê-gemeente. Dit is de stem van een betrouwbaar mensch, wiens gebaar niets meer en niets anders zegt dan wat hij voelt; die een dichter is, dichter door zijn gave om eigen schoonheid in welluidenden toon uit te beelden, dichter om zijn menselijkheid, om zijn eenvoudig en diep doorvoelen van wat in een sterk bewogen, maar ingetogen stil-gehouden levensepisode hem geviel....

Hoe verhielden deze drie persoonlijkheden, de belangrijkste van hun tijd in Vlaanderen, zich tot elkaar? Waarom is het deze drie begaafde geesten niet vergund geweest het eerste bewuste literaire geslacht van Vlaanderen te zijn, zooals hun Noord-nederlandsche tijdgenooten, Willem Kloos, Albert Verwey, L. van Deysel, Jac. van Looy, Frederik van Eeden, Ary Prins, Herman Gorter en anderen 't waren? Wat heeft dien lentebloei verstikt, en waarom is de beteekenis van dit geslacht eerder 'inleidend' dan waarlijk 'brengend' geweest?

Daar is vooreerst het noodlottige verloop der gebeurtenissen: Rodenbach's vroege dood; vervolgens, in de omringende roerloosheid, weinig tot aandrift

opporrende, de algemeene schuwheid om in desnoods heftig critisch optreden den toestand onder de oogen te zien; de zeer uiteenlopende temperamenten der jonge mannen, die weinig tot samenwerken verlokten.....: de tijden waren niet rijp.

Nu leefde ieder voor zich, afgezonderd, zonder onderlinge voeling. Na een tijdelijk kameraadschap met Rodenbach, vertrok Pol de Mont als leeraar naar Doornik, en Dela Montagne wiegelde toen reeds dag aan dag tusschen de ministerieele kantorenstad Brussel en zijn vaderhuis te Antwerpen: éens in zijn leven slechts heeft hij Rodenbach ontmoet.

Ieder voor zich, verdoken in zijn hoekje, had zich rekenschap gegeven van wat hem te doen stond. In eigen literatuur vond bijna geen van hen aanrakingspunten. De invloeden die op Rodenbach gewerkt hebben waren hoofdzakelijk Germaansche: Goethe en Schiller, ja Wagner voor de verbeelding en bij den dienst dier goden sloot zich die van Shakespeare natuurlijk aan. Pol de Mont onderging cosmopolitische invloeden: uit vele windstreken waaide het op hem aan en hem besproeiden diverse stroomingen; zijn verbazend vlugge geest snapte spoedig het meest uiteenlopende en zelfs tegenstrijdige, en in eigen sprake deunde hij spoedig na wat tot hem had gesproken. Dela Montagne - wie weet welke verre oor-sprongen gehoorzaamend? - luisterde het graagst naar de Fransche pleïade die juist in dien tijd tot rijpheid en roem was gekomen: hij hield innig van de Parnassiens, met de namen: Sully Prudhomme, Léon Dierx, Leconte de Lisle, François Coppée (in zijn eersten tijd) en ook van Jean Richepin.

Aandachtig speurend zou men evenwel ook in

eigen letterkunde hier en daar een vage verwantschap kunnen ontwaren: in Rodenbach's stem klonk zoowaar even een toon die aan Julius Vuylsteke herinnert, eerder dan aan Gezelle; Pol de Mont, wiens virtuositeit zich geducht oefende in de school van den bekwamen meester Jan van Droogenbroeck, had vluchtige overeenkomsten met Frans de Cort en Emanuel Hiel, en Dela Montagne zou misschien in enkele verzen van den fijnen Dodd een familie-toon erkennen....

Maar de voornaamste genegenheid, het opwekkende voorbeeld voor deze uit minder veien grond opgerezen jongeren, lag elders, ver buiten hun dagelijksche omgeving, die een korst van ruwheid en onverschilligheid omsloot, waar zij zich van afwenden moesten.

Zij waren de zoekenden om zich zelf te ontdekken. Hun geslacht werd voorbarig verstrooid door Rodenbach's heengaan. Als dát niet was gebeurd, veel ware in Vlaanderen wellicht ánders geworden. Vanwege zijn persoonlijk overwicht zou Rodenbach zeer waarschijnlijk machtigen invloed op zijn gezellen hebben gehad. Bezield door diens machtige voorbeeld, wie weet welke de ontwikkelingsgang van Pol de Mont zou geweest zijn? Misschien had Rodenbach's vroede en grootsch-stellige geest remmend gewerkt op de dartele, middelpuntvliedende fantasie van den Brabantschen zanger, wiens jeugdig talent in Lentosotternijen zoo frisch was ontloken. En Victor Dela Montagne, de kieskeurige en sensitieve, de naar-binnen-levende, had zijn voelhorens niet schuw ingetrokken: bezield ook hij door den adem van Albrecht, had hem de ijzige dampkring of 't bonte geschetter rondom niet tot een ietwat mismoedig stilzwijgen verlokt. De warmte van

binnen en de aandrang van buiten hadden elkaar ontmoet, en toen reeds ware het gemeenschappelijke bewustzijn - waar alleen een sterke literaire strooming uit ontvloeien kan - geboren geworden....

Maar het trachten naar zelfstandigheid was nog te jong. Te welig ook was de akker overwoekerd door onkruid, en te zwak de armen van hen die dezen akker schoonmaken, wieden en bevruchten moesten. Toch waren zij, schoon slechts half-bewust, baanbrekers, voorbereiders van een ruimer en sterker leven.

Albrecht Rodenbach blijft als een jonge god stralen in de vereering van al wie na hem kwamen: hij immers was tevens de echte, naïeve, trouwe en de bewuste, helderziende, geestelijk superieure; hij bezat dat éene, wat buiten hem niemand bij ons nog bezeten heeft: in zijn begeesterd hoofd scheen hij 'het ideaal van onzen stam' te dragen. Hij was 'de dichter,' niet alleen de fijnvoelende, pijnlijkware, menselijke dichter die zijn persoonlijke ervaringen in bekorende melodie uitzingt, ook niet eerst en vooral de genietende verbeelders der rake werkelijkheid, maar hij vatte in schoone eenheid het hoogste streven van den Vlaamschen mensch samen: naar 'volledigheid' zocht hij, 'ter waarheid' streefde hij 'uit al zijn krachten' En lijk Goethe van Schiller getuigde, mocht van hem, den aristocratischen, heerlijk eenvoudigen jongen man, worden gezegd:

Und hinter ihm in wesenlosem Scheine
Lag was uns Alle bändigt, das Gemeine....

Na de fatale verstrooiing van dit geslacht, is echter het diepe en vruchtdragende, dat deze mannen

XIII

hadden meegebracht of bekend, niet verloren gegaan. Na jaren van scharrelen en ‘op verloren wegen zijn God zoeken’ ontstond nieuw leven en nieuwe ijver wrochtte weder op het verlaten veld. In pijnlijke schermutseling moest men eerst vóór zich de baan zuiveren, moest men klaarheid voor zich zelf veroveren. De tijd die alles terecht brengt zal uitwijzen in hoeverre ook de later gekomenen werkelijkheid of illusie zullen heeten. Maar de dampkring is algeijk zuiverder geworden, zou men zeggen, in onze Vlaamsche gewesten, er is een gemeenschappelijk voelen dat heel een geslacht, zonder druk of dwang, als 't zijne herkent, en ongetwijfeld er zijn nog schoone dagen in 't Oosten te verwachten.

Tot onze voorgangers zien wij ondertusschen met genegen eerbied op en met bewondering, waar zij in eenzaamheid den stillen kamp voor 't schoone strijden moesten. Ook zij weten de waarheid van 't woord: alles komt terecht, maar 't blijft de plicht van wie eenmaal misschien tegenover hen, zelfs al zwijgend, onbillijk konden schijnen in de hitte van den eersten strijd, te toonen dat zij waardeeren en liefhebben het blijvende werk.

Victor Dela Montagne, helaas, verviel tot zwijgen. Of liever, na eenige bundels - waarvan hier de beste in nogmaals gekastijden vorm, met eenige door den dichter zelf uitgeweerde stukken en met andere door hem toegevoegde, tot mijn groote verheuging eindelijk opnieuw verschijnt - na deze verzen uit de jaren '80 à '85 liet Victor Dela Montagne niets meer tot de buitenwereld doordringen.... Hij verlangde niets meer dan rustig ‘buiten de literatuur’ gelaten te worden... alleen met zijn oude boeken en rariteiten, in een hoe je waar niemand haast hem nog vinden kon....

XIV

Hoevele jaren heb ik, met taaie volharding, als de steen-doorborende druppel, steeds en steeds weder bij den literator aangedrongen, geloterd aan het oude slot waar al het schoons dat ik weet achter verscholen zit, opdat aan den dag kome wat deze echte, in Groot-Nederland nog zoo goed als onbekende dichter in jonger jaren van meer opflakkerende levenslust, van opgewekter uitensdrang heeft geschreven...

Dat deze bundel verzen van Victor Dela Montagne weder aan 't licht en een breeder publiek onder de oogen komt, is in des dichters oogen een misdaad waarvoor ik alleen verantwoordelijk ben... En hoe gaarne! -

De dichter van een Zonnigen Zomernamiddag, de rake schalksche schilder van de Hebe uit onze Taveerne, zoo gemoedelijk in het gedicht Aan Moeder, die Een oudt Liedeken naar Jean Richepin tot een oud Vlaamsch meesterstukje omschiep, maar die vooral zoo waar en eenvoudig-roerend zong, of liever: neurde, in dat uitgelezen zestal Kleine Liederen -, hèm weder te voeren tot bij de fijnvoelende Nederlanders, die houden van het werk onzer hedendaagsche Vlaamsche dichters en schrijvers, en die ook van dézen houden zullen, het is een door mij hoog gewaardeerd voorrecht.

Feb. 1907.

E.d.B.

Gedichten

Zomernamiddag.

Mijn lieveken, zeg, herinnert ge 't u?
Het was een zonnige zomernamiddag:
geen windje dat ruischte, geen blad dat bewoog;
een hemel zoo blauw als 't azuur van uw oog, -
o zonnige zomernamiddag.

En velden en weiden, en 't eindloos verschiet,
o heerlike, zonnige zomernamiddag, -
ze lagen in diepen, gezegenden vreê, -
dien vrede, wij leefden betooverd hem meê,
o zonnige zomernamiddag.

Wij gingen, wij dwaalden langs 't lommerig pad,
o heerlike, zonnige zomernamiddag, -
uw hoofdje op mijn schouder, vertrouwend en goed,
mijn mond op uw geurigen lokkenvloed,
o zonnige zomernamiddag.

Wij zwegen: die stilte sprak machtig tot ons, -
o heerlike, zonnige zomernamiddag, -
wij zwegen, als hadde er een woordje, maar één,
den toover verbroken die zweefde om ons heen,
o zonnige zomernamiddag.

Wij zwegen, maar lieveken, zweeg ook ons hart?
o heerlijke, zonnige zomernamiddag...
wij zwegen, in wondere droomen vervoerd,
en - kindren - tot schreiens, tot schreiens ontroerd,
o zonnige zomernamiddag.

Mijn lieveken, zeg, herinnert ge 't u?
dien heerlijken, zonnigen zomernamiddag?
In gansch mijn bestaan is geen dag die mij heugt,
vol beetre gedachten, en rustiger vreugd,
als die zonnige zomernamiddag.

Ze zeggen, de Farizeërs.

Ze zeggen, de farizeërs
dat ik U te veel bemin,
en dat ik het hoofd verlieze
en rake verward van zin.

Zij juichen: hoe zoet de kussen
van bloeiende lippekens zijn,
de volle schaal smaakt zoeter
met schuimenden zuiderwijn.

Zij huichlen: vernederend rusten
voor kennis en wetensdorst,
al heeft ook uw hoofd tot kussen
de golvende vrouwenborst.

Zij jubelen: leve de vrijheid,
al vormen den band rond uw hals,
twee poezele vrouwenarmen,
twee armen blank en malsch.

't Is waar, mijn liefde is oneindig,
maar is het verwijt verdiend?
en heet hij genoeg te beminnen
die niet te veel bemint?

Verzoening.

Kom, zij de ruzie nu gedaan,
 verdwijne om 't frissche rozenbekje
 - hoe lief 't u sta - dat pruilrig trekje,
 en zie me weer eens vriendlik aan....

Laat fladderend waaien in den wind
 de golvend losgerolde haren,
 en reik me, - och, ge doet het garen,
 de roode lippen, zoetlief kind.

De handjes hier.... wat woudt ge doen?
 laat aan de zijden wimpers blinken
 dien heldren droppel: 'k wil hem drinken
 in eenen langen, langen zoen.

Zóó.... half onwillig, half tevreên
 rust ge in mijn arm, met glinsterend ooge,
 en fleemt en streelt, tot ik betoge:
 'k zeg nimmer ofte nooit meer: neen!

'k Zeg nimmer neen meer, engel mijn,
 op geene van uw duizend grillen:
 En deed ik 't al, het zou ter wille,
 mijn plaaggeest, der verzoening zijn!

Ik weet een huizeken klein en rein.

Ik weet een huizeken klein en rein,
een paradijsken uitgelezen,
waar God de heer aanbeden wordt
en Schiller als profeet geprezen....

Een huizeken vol bloemengeur,
waar frissche kinderstemmen galmen;
en stil geluk en liefdetrouw
u van den drempel, tegenwalmen;

waar, onder 't blanke vingrental
op de elpen toetsen voortgedreven,
in 't melankolisch schemeruur
wel Schubert's geest komt ommezweven....

Een vriendlik huis, vol lucht en licht,
een zonnig huis vol heil en vrede,
waar 's levens vreugd gehuldigd wordt,
maar ernst en plicht des levens mede.

*

En bouwen we ook ons nestje eens, lief...
- ik wou, het mochte spoedig wezen, -
't zij als dat huizeken klein en rein,
dat paradijsken uitgelezen.

Er kwamen donkere dagen.

Er kwamen donkere dagen
veel zorgen brachten zij meê;
veel droeve, bittere ervaring
veel kommer en zielewee.

Ik poogde zooveel mijne krachten
vermochten, het hoofd te biên
en worstelend, hopen en strijdend
den vijand in de oogen te zien....

Wel is nu de zorg verzwonden
maar 'k voel me zoo afgemat,
alsof ik de lust tot genieten
voor immer verloren had.

Zoo, wen na 't onweer de zon reeds
haar goud op de weiden schiet,
drijft lang nog, sombere dreiging,
de zwarte wolk in 't verschiet....

Na den storm.

Welaan! de zorg is weêr
voorbijgedreven;
en lieflijk weemoedszeer
me alleen gebleven;
nu maar een blij refrein
dat zal mijn redding zijn
door 't leven.

Nog suist het heimvol zacht
en stil hierbinnen,
maar 't zal zijn vroegre kracht
alda herwinnen: -
't blauwt reeds aan d'Oostertrans
al vlood de nacht niet gansch,
schoon nog geen zonneglans
blinkt op de tinnen.

Neurs du maar, liedje, voort
met stil gefluister:
du lievend troostend woord,
ik luister;
en twijfelend zweeft mijn hart
tusschen doorstane smart
en 's levens luister.

Kleine liederen.

I.**Och! kon ik u vergeten.**

Och! kon ik u vergeten,
mijn lief, mijne aangebeden;
Maar, ijdele wensch en ijdele hoop:
Ik heb te veel geleden.

Niet dat ik in uwe armen,
op uwen rooden monde,
geluk, te veel voor een menschenhart,
gezocht heb, - en gevonden,

Maar, dat ik om u geleden heb,
geweend in doodsangstbeven
al wat een hart aan tranen heeft:
dat bindt me aan u voor 't leven.

II.**Ik denk somtijds....**

Ik denk somtijds, als 't avond wordt,
hoe wij 't geluk met voeten
vertraden om een nietig woord,
en hoe we daarvoor boeten.

Ik denk me een huizeken klein en rein
met bloemen in alle hoeken,
een gouden zonnestraal op den vloer,
en hier en daar wat boeken.

Daar midden, geurend en fleurend in,
uwe schoonheid, de schalke, de blonde:
Och neen, 't geluk lag niet ver, mijn kind
toch hebben we 't niet gevonden.

De zoetgekruide wijn, hij laat
in den beker bitteren droesem,
en telkens laat die herinnering
meer bitterheid in mijn boezem.

III.**Als ter wilde zee.**

Als ter wilde zee de wieglende stroom,
als naar mijn hart het bloed,
zoo vloeiden naar u mijn gedachten,
naar u, mijn lieveken zoet.

Een wilde golf wordt in den schoot
der zee, de wieglende stroom,
zoo werden in u mijn gedachten
verheven, stout en vroom.

En in mijn hart gelouterd wordt
het warme, vurige bloed;
Zoo werden in u mijn gedachten
gereinigd, kalm en goed.

Als ter wilde zee de wieglende stroom,
als naar mijn hart het bloed,
zoo vloeiden naar u mijn gedachten,
naar u, mijn lieveken zoet.

IV.**Ik stichtte u in mijn harte.**

Ik stichtte u in mijn harte
een outer onder gezangen,
met menige lieve erinnering,
als met ex-voto's behangen.

Zoo glanst het in 't duister van mijn gemoed,
van licht en gloed en stralen;
als van goud en zilver de altaren in
de sombre kathedralen.

En zoete gedachten stijgen er uit
het verleden als wierookwalmen;
er suist een halfvergeten lied,
in lange, treurige galmen.

Uw beeld, het prijkt er, mijn zoetlief kind,
onder zwarte sluiers verborgen; -
en ik zing voor het heiligdom
'Requiem' avond en morgen.

V.**Het haardvuur wierp zijn rooden schijn....**

Het haardvuur wierp zijn rooden schijn
door 't kleine, geurige kamerkijn,
op uw bleek gezichtje mede:
waar vond men zoeter vrede?

Maar, plagend staakt ge naar de vlam
het kleine voetjen..... en ik nam
het bevend, staamlend tusschen
mijn handen in en dekte 't toen met kussen.

Dan vielt ge minziek aan mijn hals;
en is een vrouwenhart zoo valsch?
Wie kon het raden of weten:
de lente kwam, - toen waart ge reeds vergeten.

VI.**'k Heb zoete liefde verdreven.**

'k Heb zoete liefde verdreven
uit het ontlooverd nest;
en als een slot omgeven,
mijn hart met wal en vest.

De burchpoort is gesloten,
de hangbrug is gelicht;
't geheel is overgoten
met mystisch treurig licht.

Of in de voegen schijnen
te bloeien bloemekens blauw,
zij zullen, zij moeten verkwijnen:
zij derven zonglans en dauw.

Nog zingt in dorrende twijgen
een eenzame nachtegaal.
Dra zal, - daar de echo's zwijgen,
verstommen zijn weemoedstaal.

Wel is het stil daar binnen,
maar 't is er rustig en goed;
en nimmermeer blaast op de tinnen
de wachter, met dartele zinnen,
een reizer den welkomstgroet.

Terwijl ik eenzaam zat te droomen.

Terwijl ik eenzaam zat te droomen
van avond, is in mijn gemoed,
een verre erinn'ring opgekomen:
een blonde erinn'ring, blij begroet!

Door 't open venster waaien lavend
en lentegeur en lentewind:
Marie! Marie! zoo was 't een avond
dat ge in mijn armen rustte, kind.

De sterren pinklen tusschen 't loover
en 't harte wordt me droef en week:
zoo wierpen ze eens hun valen toover
op uw gezichtje kalm en bleek.

Marie! Al wat me in 't jonge leven
aan schoons en heerlijkz heeft gebloeid,
is met uw name saamgeweven,
uw dierbren name saamgegroeid.

En heel mijn jeugd, die 'k lang gestorven
gewaand had, rijst er op de baar:
mijn schoone jeugd, mijne onbedorven,
bij 't lichten van uw oogenpaar;

het is me als hoorde ik weer de zangen
van vroeger, toen ge naast mij stond,
ik voel uw adem op mijn wangen,
ik voel uw kussen op mijn mond;

de floersen zwinden voor mijne oogen
en in mijn harte rijst het licht:
'k voel stralend over mij gebogen
uw lief, gebenedijd gezicht;

uw geest omzweeft me en blijde vrede
dringt troostend, milderend in mij,
en wat ik hooploos heb geleden,
geweend, gewanhoopt, is voorbij.

De wrok is uit mijn hart gevloten
met alles wat niet u is, heen:
o, kom nog dikwijls, jonge doode,
Ik ben zoo moede, zoo alleen!

Moeder.

Moeder, komt ge in mijn gedacht,
zingt zoo waar mijn hart hierbinnen....
en ik voel, met wondre macht,
eindloos teeder, naamloos zacht,
stille weemoed mij verwinnen....
Moeder! als in morgenrood
rijst mijn jeugd in licht en luister:
'k sta als kind weêr aan uw schoot,
'k hoor uw zoete stem... en luister.

'k Zie een huizeken dat staat
midden hooge sombre wallen,
waar gij zorgend ommegaat,
met uw rustig blij gelaat,
en een vriendelijk woord voor allen.
'k Zie den kleinen, sombren haard,
door uw kalm en lieflijk wezen
opgehelderd, opgeklaard:
moeder, moeder uitgelezen!...

'k Zie bij Zondagmorgend frisch
- klokkengalm drijft langs de straten, -
in ons keukentje, om den disch
allen om u heen - en 't is

of 'k u nimmer had verlaten.
 Arabesken vormt het zand
 op de roode tichelsteenen,
 't koper gloeit aan muur en wand,
 en... het moortje zingt meteenen...

Mocht die disch ons nog vereenen!

Sombre beelden komen weêr,
 'k zie een droeve ziekencelle;
 'k lig op 't krankenleger neêr,
 en een koortsig droomenheer
 komt mijn gloeiend brein ontstellen.
 En - bij weiflend lampelicht
 zie 'k u, ijlings opgevlogen,
 't haar ontrold, met bleek gezicht,
 aêmloos over mij gebogen:

Nooit vergeet 'k den blik dier oogen!

Moeder! bracht de levensbaan
 zorg en nood ons, wee en smarte,
 gij hebt ons ter zij gestaan,
 troostend zijt ge ons voorgegaan
 met uw mild, uw moedig harte.
 Onze vreugdedagen steeds
 waren uwe blijdeste dagen, -
 van den zwaren last des leeds
 hebt gij 't zwaarste steeds gedragen,

hoop- en moedvol, zonder klagen.

Moeder! Moeder! denk aan mij....
 Ben ik wijd, op vreemde wegen,
 denk dat wat mijn lot ook zij,

ik u steeds gebenedij',
dank en liefheb, dank en zegen!
Moeder! 'k roep u uit de vert',
van uw zijde voortgedreven:
ben ik, in den strijd om 't leven,
worstlend tot een man gehard:

'k Ben uw kind, uw kind gebleven!

Op hoge bergen.

Aan mijne zuster.

Herinnert ge u dien zomerachternoen?...
 Smal is het pad dat langs den bergwand slingert:
 koen stijgen wij, door welig wassend groen
 tot aan de ruïne omkranst met klim en wingerd.
 De wegel loopt al kronklend door het bosch,
 de zonne schiet door 't loover gouden pijlen,
 de bloeme geurt in 't donkerbruine mos,
 de stilte stoort een vogelzang bijwijlen....

Ver boven ons, ginds op de kale rots,
 ginds duizlig hoog, verheffen de oude puinen
 - hoe wanklend ook, vervaarlijk nog en trotsch
 hun zwarte door den tijd verwoeste kruinen....
 En wijl wij gaan, den blik omhoog gericht:
 in diep gepeins aan 't dood verleên verzonken,
 heeft - o natuur, die immer schept en sticht! -
 een kinderlach ons frisch in 't oor geklonken.

Wij zijn er! - Zie, wat heerlijk vergezicht:
 de gansche streek ontvouwt zich voor onze oogen,
 zij baadt in glans, in gouden zonnelicht,
 in rust en vrede en luister onbewogen....
 Vlak onder ons het gothisch stadje rijst
 met markt en straat en spitsen klokketoren,
 - een keurtafreel in zijne grootsche lijst
 van bosch en wei en heuvelen verloren!

Geen galm en stijgt zoo hoog: wij zijn alleen
van kommer vrij en 't alledaagsche streven:
en reiner lucht waait om onz' hoofden heen
en stille weemoed doet de harten beven.
't Gemoed verruimt, de boezem ademt vrij,
De zoete rust komt geen verlangen tergen:
Nature's stem, de grootsche, hooren wij,
waar ze ongenaakbaar troont: op hooge bergen.

Herinnering.

Ik weet niet hoe het andren gaat, -
maar als ik kindren spelen zie,
en in de stille zonnige straat
die heldre stemmen hoore, die,
met lustig schaatren, kirren, trillen
de vooglen evenaren willen,
dan is het of mijn harte smelt:
en brandend en toch mildrend, welt
een groote tranen in de oogjen mij....

En weg, verzwonden is de rij
der jaren, die hun floers van smerten,
wild juichend spreidden om mijn herte; -
weg 't spook der toekomst dat mijn blik
bij elken morgend mij gegeven,
aanschouwt met telkens nieuwen schrik,
weg, al de zorg van 't sombre leven,
als nacht en nevelen verdwenen
voor d' eersten gouden zonnestraal.

En daar, daar rijst hij, - welke taal
heeft woorden voor dat zoet herdenken, -
daar rijst hij - och zoo wijd, zoo wijd, -
mijn eigen, schoone kindertijd,

met moederliefde en vaderwenken,
onschuldig spel, onstoorbre vreugd
en 't onbezorgd geluk der jeugd,
daar rijst hij juichend om mij henen
als 't waar met lenteglans omschenen,
en tintelend van lach en zang....

En 'k ben gelukkig, uren lang....

Albrecht Rodenbach.

† 24 Juni 1880.

Hij kwam en zong... - lijk in den marmarsteen
de rozige ader, lijk in 't blauw verschiet
de blanke nevel, - zweeft er door zijn lied
een verre weêrgalm van ons dichterlijk verleen.

Hij kwam en zong... en levend, tastbaar schier,
rees voor ons oog een wereld kloek en koen;
rees voor ons oog in schoonheidsglans Goedroen,
de blanke deerne, maagdlik kuisch en fier...

Hij kwam en ging... wat hij gezongen heeft
met lustig hart en nimmer moeden mond, -
rust ook de zanger in den kouden grond -
het gloed- en kracht- en kleurvol lied, - het leeft!

Hendrik Conscience.

25 September 1881.

Wanneer de slag gewonnen is,
de vijand aftrekt allerwegen,
dan plaatst de veldheer zich, te paard,
rechts van het front, met uitgetrokken degen.

Wat van zijn schitterenden staf
na 't heet gevecht is recht gebleven,
komt - zwart van stof en kruitdamp nog -
den ouden generaal omgeven.

't Geweervuur knettert nog ginds ver;
maar de klaroene seint: vergaren!...
't geweer geschouderd, in gelid,
verzaamlen zich de moede scharen.

De wapens schitteren in de zon,
de krijgsmarsch dreunt, de vaandels groeten;
met luid gejuich, trekt gansch het heer
voorbij aan 's ouden veldheers voeten.

Hem perelt eene traan in 't oog;
hij denkt aan velen die ontbreken,
aan 't eigen moeitevol bestaan
in zorg en leed en kamp verstreken....

Maar - en zijn oog verheldert weer; -
 't mocht 's landes eer en glorie baten; -
 hem loont volbrachte plicht, en meer:
 de trouwe liefde der soldaten.

*

Gij zijt onze oude generaal:
 Gij hebt het wachtwoord fier gesproken,
 ons ouden roem, met sterk gemoed,
 Europa in 't gezicht, gewroken!

Gij zijt onze oude generaal;
 zoo willen wij voorbij u trekken,
 den weergalm van uw heerlijk lied
 in 't hart van heel een volk herwekken.

Zoo klinkt van Halle- en Belfortspits,
 zoo juich van elken vlaamschen toren,
 't oudvaderlandsche beiaardspel,
 in oost en west, tot blijde kooren!

Dat Roeland luid: Zege in 't land, -
 en waaie in breede, statige vouwen,
 de zwarte Leeuw op gouden veld,
 ter eer U in de Dietsche gouwen!

Nu hoog het hart! en hoog het lied!
 Zie machtig rolt voor uwe voeten
 een menschenzee, bijeengestroomd
 om d' ouden veldheer luid te groeten.

Gedijd is 't zaad door u gestrooid;
 uw geestdrift en uw manlik haten
 leeft voort en groeit en bloeit in ons:
 uw volk, uw kindren, uw soldaten!

Bij de onthulling van Conscience's praalgraf.

19 September 1886.¹⁾

Er ging door den lande een' sombere maar,
rouw verspreidend te aller zijden:
de Zanger onzer glorietijden,
de Zanger van ons lief en lijden, -
de Vader ligt op de doodenbaar....

Verlamd is het hart dat, vol verheven gloed,
alleen voor Vlaanderen sloeg; - de zienssoogen
die onze toekomst peilden, vroom en vroed,
ze zijn met eeuw'ge neev'len overtogen, -
verstomd de mond die, tot den laatsten stond,
voor Vlaanderland en voor den volke zong.

En waar die mare binnendrong,
in hut en paleis, in dorp en steê,
- van Limburgs heiden tot de oevers der zee, -
overal bracht zij jammer en wee;
en de bronzen ziele in Belforts en Hallen
trilde.....

*

1) Door Peter Benoit getoondicht.

Dan heeft, met koninklijke pracht
heel 't volk zijn bard ter rust gebracht;

ter ruste, in Antwerp's machtige wallen,
zijn bakermat - hem 't liefst van allen;

ter ruste, aan den heerlijken Scheldestroom,
die ruischend zal wiegen zijn vromen droom;

ter ruste, - begraven, met kinderlijk rouwen,
in de aarde van alle Vlaanderens gouwen.

*

Zoo ligt hij nu, begraven onder rozen,
de grijze dichter, midden weeldrig loover
en zonneschijn. In groene hagen zingen
de vooglen hem het lied der eeuw'ge vrede....
Op 't needrig graf bloeit de onverwelkbre lauwer....
En rust geniet, die nimmer ruste kende.

*

En heden, o zanger, o ziener, o vader,
weer staan wij, duizenden, hier vergaard:
wij togen ter vrome pelgrimsvaart
in plechtigen optocht uw grafstede nader:
en 't is uw triomf dien wij huldigen thans, -
voor immer omstraald met onsterfelijkheidsglans,
zal rusten des zangers heilig gebeente
in 't machtig gesteente
ten dank hem gewijd door zijn Vlaanderen gansch!

En zweeft er uw geest rond onz' juichende scharen,
verneem hij den kreet aller borsten ontvaren:
o vader, uw woord heeft wondren volbracht,
uw voorbeeld wijst ons de baan;
en zijt ge ons ontvallen, frisch leeft uw gedacht,
het leeft en het bloeit van geslacht tot geslacht,
en voert naar het licht ons door nevel en nacht, -
Oud-Vlaanderen zal niet vergaan!

Aan Jan van Beers.

Stille drijft door 't volksgemoed,
trillend zweeft op duizend tongen,
troostend, mildrend, balsemzoet,
't lied door u gezongen!
't Lied waarin uw liefde schreit
voor de zwakken en de kleenen,
voor die lijden en die weenen,
't lied dat over aardschen jammer
't purper van uw meelij spreidt.

Stormend gaat door 't volksgemoed,
galmend klinkt van duizend tongen,
hoogbegeestrend, vroom en vroed,
't lied door u gezongen!
't lied dat Maerlants rijzen deed,
dat, der volksziel zelve ontvloten,
beelden, als in brons gegoten,
aan de neevlen van 't verleden,
aan der eeuwen stof ontreet!

Dichter, diep in volksgemoed,
't eeuwig frissche en jonge,
klaarheid zaaiend, licht en gloed,
is uw woord gedrongen!
Zie, hoe frisch het zaad ontschiet:
't zaad met liefderijke zorgen,
in den vruchtbren grond geborgen:
Heel een volk hangt aan uw lippen
dat zich weervindt in uw lied.

1886.

Het volkslied.

In reinen eenvoud klinkt het
uit aller hart en mond;
in alle talen zingt het,
de gansche wereld rond;
't Galmt van der bergen toppen
in groene dalen voort;
alom waar harten kloppen, -
het frissche volkenwoord.

't Vindt kinderlike klanken
voor heilige moedertrouw;
't vindt woorden, als gezangen,
voor de aangebeden vrouw.
Het brengt - waar tranen vloeien,
en in den zonnigen woon,
waar liefde en vreugde bloeien, -
den éénen rechten toon!

't Strooit op de levenspaden,
- een groenbekranste fee -
de milde, blijde zaden:
berusting, hoop en vreê.
Het brengt in licht en klaarheid
het lijdend hart zijn groet;
eenvoudig als de waarheid,
rein als het volksgemoed.

Zoo fluistert de heimvolle sage....

Zóó fluistert de heimvolle sage,
in 't heimvoller Oosten geboren:

'Een herdersknaap
verliefde op een' roze....
In de spleet van den rotswand,
loodrecht naar onder schietend,
boven een gruwzaam gapenden afgrond,
bloeide zij.
De winden brachten hem over
haar geuren zoeter dan amber;
zijn gretige blikken
verslonden haar kleurenpracht,
schitterend in den zonneglans....
Zijne beste krachten
spilde de dweeper
haar te bereiken:
Vergeefs -
zij bloeide te hoog voor zijn hand.
Eindelijk, worstelensmoê,
met gescheurde nagelen,
bebloed en gehavend
zeeg hij neêr.... en stierf.
Zijn laatste blik

vol liefde en verlangen,
treurnis en aanbidding,
was voor de trotsche,
de heerlike bloeme daarboven!'

Wij weten het wel,
diep gevoelen wij het
wat schoon is!
maar 't in woorden te brengen,
maar de schoone bloeme te plukken,
vermogen wij niet.....
Wel bedwelmen haar geuren ons,
wel staan we in aanbidding
voor haar kleurige schoonheid, -
Vergeefs!
Te hoog bloeit ze voor onz' hand!
Haar te bereiken
de heerlike bloem der gedachte,
is 't doel onzes levens,
't doel van ons zinnen en droomen....
En voor één wien 't gelukt is
een frischgroenend blad van haar stengel
- maar doorweekt met haar geuren -
luid jub'lend te veroveren, -
hoevele gevallenen!
Wanhopig, onmachtig,
met brekende blikken
en stervend harte,
opschouwend
naar de heerlike bloeme daarboven.

Morgenidylle.

Naar R. Hamerling.

't Is vroeg in den morgen:
daar heft reeds het wijfje,
van de zijde des gaden
het blanke lijfje.

Hij schijnt nog te sluimeren:
maar hij slaapt niet meer, neen!
hij loert verholen
al achter haar heen.

Hij slaapt niet; hij loert hoe
zij het rokjen zich aantrekt,
dan trippelt naar den oven
en 't vuurtjen aanlegt.

De lokken vallen
over 't lieve gezicht
en den boezem, den blanken,
heur weeldrig en dicht.

Met toevallende oogjes,
nog slapedronken,
blaast zij op de kolen:
daar dansen de vonken.

Nu knettren de vlammen
en zingen en klagen,
zacht als het wieg lied
in heimvolle sagen.

Zij zingen en suizen
en knetterend groeien,
dat haar, bij den rooden schijn,
de wangen ontgloeien.

De gade, de loerende,
vindt in het huijfe
haar lief om te stelen
en fluistert: 'mijn duijfe...'

en lokt haar nog eenmaal,
tot zoenen terug;
en de zingende vlamme
beglanst zijn geluk....

Op de hoeve.

Het Angelus klept in de verte
in tonen zilverhel,
Grootmoeder knielt op den drempel,
de kinderen staken hun spel.

Grootmoeder bidt: 'Onze vader...'
De kinderen zeggen 't heur na: -
Een zonnestraal glijdt door het loover,
een lichtstraal van Godes gena.

De boschwachter.

En 't is vroeg in den morgen: de hemel is blauw,
in 't mollige gras schittert peerlende dauw,
op stammen en blâren, ver en dicht,
speelt met de schaduw het zonnelicht, -
op aller grachten zoomen
staan bloemekens te droomen,
knikkende, geurende, slapensmoe,
den heldren lentemorgen toe.

Hij gaat langs den kronklenden wegel door 't bosch,
't geweer op den schouder, in luchtigen dos
na verre ronde, na bange wacht
op eenzame paden, in duisteren nacht.
Maar of 't om hem henen glinster en glans;
of de hemel blauw is en zonnig de trans,
of alles bloeie en fleure,
of alles zinge en geure,
diep mijmerend gaat hij: daarbinnen rust
een zoete gedachte, vol heil en lust,
die toovert in zijne oogen dat licht
en dien milden lach op zijn eerlik gezicht.

Want ginds, waar het oog tusschen 't dichte geblaêrt,
dat krinklend wolkje rook ontwaart,

daar is zijn thuis, zijn blijde haard;
van buiten omlooverd met wingerdfestoen,
van binnen met liefde's eeuwig groen; -
daar zweeft er, en trippelt en rept zich bij zang
en kout een vrouwken rozig en rank,
daar kraait in zijn kribbeken een blozerd klein,
daar prevelt Grootje het simpel refrein,
van lang vervlogen dagen
met moed en lust gedragen.

En een trillende leeuwrik stijgt boven zijn hoofd,
een plechtige lofzang ruischt door het loof,
en bieën snorren hem gonzend voorbij,
en alles ontwaakt en is vro en blij,
de zonne lacht,
de morgen straalt in opperste pracht,
en hij, de gelukkige, gaat
met stralenden blik en een lach op het gelaat.

Wiesbaden, 1878.

Grootmoeder.

Naar R. Benedix.

Door de kleine, in lood gevatte
ruitjes, dringt een schalke zonstraal;
myriaden stofjes dansen
in den zongloed. Statig tik-takt
de oude hangklok in de stilte
van het ouderwetsch vertrek.

Grootmoeder zit bij de wiege
van het ouderlooze kleinkind; -
zachtkens neurt ze, stil, schier fluistrend,
't liedje van den ouden tijd;
't liedje dat haarzelve, als kind, reeds
lievend had in slaap gezongen.
Zoet herdenken!..... en daar rijzen
beelden uit een ver verleden,
die ze lang vergaan, vergeten
had gewaand, weer frisch ervoor:
Vele dagen, vol met zorgen
van den morgen tot den avond,
moeite- en arbeidsvol doorstreden,
blij doorstreden, en verhelderd
door de heilge, zaalge liefde:
kinder-, vrouwen-, moederliefde....
En er wellen warme tranen

in heure oogen, als ze denkt aan
allen, die heur duurbaar waren,
die nu ginds, op 't vreedzaam kerkhof,
rusten in den eeuwgen slaap.
En een diep en stil verlangen
naar die allen roert heur harte,
en het schijnt haar, of ze een stemme
hoorde, die haar troostend toeriep:
dat ze lang genoeg geleefd heeft,
en heur taak hier is vervuld.
En heur hoofd zinkt op den boezem,
en tot eene vrome bede
vouwt zich 't beendrig handenpaar, -
en haar lippen fluisteren bevend:
'Heere, Heere, 'k ben bereid.'

Maar in 't wiegje kraait het kindje,
nu ontwaakt, haar juichend tegen; -
en ze neemt het in heure armen
liefdevol het kussend, kozend. -
En 't verleden is vergeten,
en de weemoed is gevloten,
voor het beeld van hoop en leven,
voor het frissche beeld der toekomst,
dartelend, spartelend op heur schoot.

Honey-moon.

Als kinderen hadden ze samen
zoo lang het hun heugde, gespeeld, -
als kinderen hadden ze samen
hun wel en wee gedeeld.

En onder het stoeien reeds, noemde
het meisje den makker heur man, -
hij haar zijn klein, lief vrouwke:
Zóó bouwden ze een heelen roman.

Ras gingen de dagen, de jaren
in wentlende vlucht voorbij; -
zij, groeide tot bloeiende jonkvrouw,
tot flinken jongeling, hij.

En zonder zij zelven het wisten,
was jeugdiger vriendschap gevloôn,
en sloeg in hun harten de liefde
al juichend en zingend heur troon.

Dra was nu het zoete geheimnis
voor beiden geen heimenis meer,
en lag aan zijn zwellenden boezem
schaamrood heur hoofdeken neêr.

Nu komt er geen storende duena,
geen hartlooze voogd in het spel:
ze hadden malkander lief en
ze huwden en hadden het wel.

Zij wonen in het lachende huisken
vol bloemen en zonneschijn, -
dra zal er in 't mollige nestjen
een piepend jong vogelke zijn.

De brief.

Naar Th. Winckler.

Nu luister, moeder, wat Frederik schrijft:

‘Sedan, den tweeden September,
mijn beste vader, moederken lief,
wij komen naar huis in November.
In stukken zijn de Franzosen gehakt,
en Napoleon is gevangen;
nu moeten we eventjes nog naar Parijs
bij trommelslag en gezangen.
Hoera! hoog leve prins Frederik,
mijn' zorgende oudjes, mijn liefken, en ik....
Wij gaan naar Parijs door dun en dik....
Ik blijve, in trouwe, uw Frederik.’

Moederken vaagt een traan af en zucht:

‘Hij ga in de hoede des Heeren....’
De vader bromt: ‘Ik gaf er wat voor,
kon ik nog maar meê marcheeren....’

De bruiloft.

Op der burchte tinnen en torens,
 waait de Leeuwbanier, klinken de horens;
 op paden en wegen,
 woelend en dringend, juichend en zingend,
 stroomen de dorpers de feestvreugd tegen....

En over de valbrug trekt de stoet;
 musketten knallen, klaroenen schallen;
 over de velden golvende halmen
 klinken als reuzige psalmen
 zware klokkengalmen.

En over de valbrug trekt de stoet,
 door honderd monden blij begroet:
 vooraf de deftige wapenknechten,
 een rij soldeniers in stijve plechte;
 schoone paadjes met schelmsch gelaat;
 maagdekens in blank gewaad;
 de blonde bruid in de zijden samaar,
 de rijzige jonker nevens haar;
 de oudjes, in tabbaard, met grijze krone,
 rimplige kwenen, goede matronen;
 edelvrouwen in schittrenden dos,
 ridders met wapprenden vederbos....

En over den kleurigen adelstoet,
des hemels weeldrige zomergloed.

Aan het torenvensterkijn
licht een witte hand het zwaar gordijn; -
onder een vloed
gitzwarte haren,
met koortsigen gloed,
in tranen badend, staren
twee donkere oogen in een bleek gelaat,
op den schittrenden stoet in de zonnige straat.

Op 't kerkhof.

Naar Georges Eekhoud.

In 't loover van der dooden rustplaats,
bij 't zerkje van het arme wicht,
heeft zich een eenzaam vogelijn
het donzig liefdenest gesticht.

De zoele lentewinden,
ze koestren, onder feestgezuus,
den zanger in zijn groenen woon,
het kindje, sluimrend onder 't kruis.

Zoo brengt ze, de milde nature,
vreugde nevens bittren nood;
het schaatrend nest bij 't zwijgend graf,
opbloeiend leven naast den dood.

Rolla.

Er was een tijd, wen blonde troebadoeren,
de harp ter zij, in heel de kristenheid,
door 't oud geloof als door een ster geleid,
van zorgen wars, zinglustig ommevoeren.

Er was een tijd, wanneer van liefde zoet
van blijde dingen zongen simple sproken,
van zonneschijn en bloemen frisch ontloken,
van schoone vrouwen, deugd en riddermoed.

Zoo togen zij, de blijde minnestreelen
van oost tot west, hun bloeiend rijksg gebied;
en alom vond geloovig' harten 't lied,
in hut en cel, paleizen en kasteelen.

En gul beloonden, voor de zoete taal
die rein en puur de zangeren verkondden,
de glimlach hen van roode vrouwenmonden,
en aan den disch, de schuimende bokaal!

*

't Is anders nu. - En zal de dichter... dichten,
hij zoek' wat smeulend in zijn binnenst leit,
aan wrok en haat, aan smart en bitterheid;
't ontleedmes leer hij op zijn harte richten;

de wonden die hem sloeg de levensstrijd,
hij rijte ze met spottend gruwen open,
hij loochen' liefde en trouwe, plicht en hopen,
tot hem verwin' de foltring die hij lijdt.

Zoo is het goed. - En zijn benijdenswaard
de lauwren die het kloppend hoofd hem koelen?
te danken aan het onbeleên gevoel en
het laagst en zwakst in d'armen menschenaar;

de dorst naar bloed, die 't plebs doet samenrotten
een mistige ochtend, tot een dichten drom,
bij doodsgelui en 't rofflen der trom,
rond galg en rad en sombere schavotten....

Zomeravond.

Naar Heinrich Seidel.

Zomeravond, zoete laving,
als de zon ten westen daalde, -
tuintjes bloeien in het maanlicht,
aadmen koelte, spreiden geuren,
balsemgeuren heinde en veêr.
Bij de linden, hoor dat fluisteren
heimvol als het heimvol duister? -
Tusschen 't loover schittren lichtjes,
groen doorglansen zij de blâren; -
in de vreedzame avondstilte
klinkt gelach, gekout, gezang:
Rustig zit de brave burger
welgevallig op de huisbank,
rookt zijn pijpje, spreekt verstandig
nog een woordje met de burens, -
moeder breit, en knikt.... en geeuwt.

Maar der schoone, blonde dochter
drukt de blonde zoon des nabuurs
heimlik, heimlik en verholen
stil, de kleine witte hand.
En zij spreken zeer verstandig

nu van 't eene dan van 't andre,
slechts van dāt niet, wat al bevend,
door de jonge harten zweeft....
Doch, de jongste zoon des huizes,
zegt, herhaalt het zonder argwaan
in de vreemde, doode tale
die tot martling onzer kindsheid,
eens het oude Rome sprak.
En, het boek in 't maanlicht spellend,
leert hij, leert hij, luid en ijvrig,
leert hij, 'Amo, amas, amat!'

Herfst.

Vergangen is de zomer;
de lucht is grauw en koud;
de Herfst, de grijze droomer
Waart door 't geplonderd woud.

En sombre, doodsche verwen
vervangen groen en rood;
't schijnt alles te willen sterven
een kalmen, lusteloozen dood.

Den nevelmantel, den valen,
slaan reeds de bergen om,
en in de droomende dalen
vloeien beken loom en stom.

Het droef Requiem schallen
de horens zwaar in 't rond;
de gele blâren vallen
en knersen op den grond.

De leêge nesten zwijgen;
naakt liggen veld en wei;
de stammen, met dorrende twijgen,
staan als een schimmenrij.

Een stond nog.... diepe vrede;
't is alles ter rust bereid; -
Dra komt de Winter getreden
die de blanke lijkwâ spreidt.

Wiesbaden, 1877.

Herfstavond.

't Is herfst en avond. - En een vale nevel drijft
de gevels langs en valt in fijnen regen,
een aaklig doodsgelui waarbij het bloed verstijft
galmt uit den sombren toren woest u tegen....

De werkliên gaan naar huis: men brast en vloekt en kijft
in kelder, kroeg en krocht, in gang en stegen:
een koude wind steekt op die huiveren doet, en 't blijft
motregen... grauw en zwart en duister allerwegen..

De hobbelige straat is morsig, kleevrig, vuil; -
dof blaakt het gas; als 't oog van eenen reuzenuil,
onmachtig door den dikken damp te dringen.
En daar gij huivrend, walgend langs de huizen gaat,
mort aan uw oor, in 't donker, bij den hoek der straat
een schorre vrouwenstem onnoembre dingen.

In den winter.

De sneeuw ligt op de daken,
en, door de morsige steê,
spoên roodgeusde gestalten
in ulster en cache-nez.

En stikkend, loodzwaar hangen
er neev'len, damp en doom,
over de grauwe huizen,
over den slijkgrauwen stroom.....

Ik wil met mijne gedachten
naar 't zonnige Zuiden meê;
ik weet er, vergeten, verloren,
en schitterend blanke reê;

de blauwe golven wieg'len
en schuren de groene kust,
die ligt in diepen vrede,
in gloênde middagrust;

de lachende villa's slingren
er langs de heuvenrij;
oranjebloesems geuren
als, bij ons, de bloemen in Mei;

de zwellende zeilen rijzen
en dalen ginder veêr,
de blanke meeuwen wiegen
onhoorbaar over het meer;

het heerlijk landschap baadt er
in blond en rozig licht....
o verre, zomersche dagen,
o heerlijk droomgezicht.....

Eilacie! sneeuw op de daken;
en, door de morsige steê,
spoên roodgeneusde gestalten,
in ulster en cache-nez.

Winter.

't Is winter in de straten
en winter in uw gemoed;
ge voelt u alleen en verlaten,
en 't harte treurt en bloedt.

De zwarte gedachten te dempen
verlangt ge een vriendlijk tafreel!
o, denk u een dreve onzer Kempen,
waarin het zonnelicht speel.

O denk u met golvende halmen
de velden in zondagsrust, -
door frissche geurige walmen
u 't brandend voorhoofd gekust....

En zachtjes verwint u de toover,
- 't gemoed wordt licht en klaar,
stoffteert ge 't donkere loover
met een lief, aanlokkelijk paar.

Zij kuieren ongedwongen
over 't mollige grastapijt, -
een flinke borst, de jongen,
een blonde deerne, de meid.

't Zijn gekke, blijde dingen,
die zij vertellen, niet? -
de vogels schaatren en zingen
niet blijder hun liefdelied.

Hij zoent hare bloeiende lippen; -
zij bergt het stralend gezicht
en frommelt de voorschootstippen:
o eeuwig, eeuwig gedicht!

En over de wuivende halmen,
de gouden golvende zee,
trekken verre klokkengalmen
vol van weemoedigen vreê; -

*

En of, wat de droom u ontvouwde,
verdwenen, verzwonden is, -
een straaltje zult ge behouden
in hoofd en hart, gewis!

Winteravond.

Aan Peter Benoit.

Nu heeft zij alles gegeven,
de milde moederaarde;
de bloemen heurer gaarde,
de schaduw harer dreven, -
de vruchten die gedijd zijn
tot rijpheid in haar schoot:
zij mag gebenedijd zijn
de milde moederaarde.

Nu wil ze rusten, de vroede,
de milde moederaarde;
die zooveel schats ons baarde
is eindlijk barensmoede.
Zie, open wonden gapen
in hare naakte borst, -
nu wil ze rusten, slapen,
de milde moederaarde.

Donzen vlokken
vallen dwarlend wijd en zijde,
vallen stille,
tot een hermelijnen spreide.

die de sluim'rende aarde dekt.
En der winden
gierend loeien, klagend zingen,
wild en somber,
wiegt den slaap der koninginne
die in 't vorstlik hulsel ligt.

Rust zacht, in statigen luister,
o milde moederaarde;
wij schuiven bij den haarde,
waar oude sagen fluistren:
van als gij weêr verrezen
in lentegloed en jeugd...
het moge spoedig wezen
o milde moederaarde!

Een huizeken.

Aan Nora de Bom.

Ik zie er op een oud hollandsch plein
een vriendlijk huizeken fijn en klein,
van heldre tichelsteentjes gebouwd
en vast wel een paar eeuwen oud.

Puntgeveltje met trapkens vier, vijf, zes,
met houten luifel en hoog bordes,
half verborgen in looverpracht
spiegelt zich in de stille gracht.

En als er een zonnestraal over zinkt
al wat eraan is schittert en blinkt,
de ruitjes in den vensterboog
en 't gulden weerhaantje heel omhoog.

Wat heeft er dat huizeken fijn en klein
al niet beleefd op het eenzaam plein,
wat zag het, sinds het daar heeft gestaan,
geslachten komen, geslachten gaan....

Wat zag het wissling van wel en wee,
van nood en welvaart, krijg en vree,
wat borg het al niet in zijn schoot,
ontwakend leven, nakende dood....

Toch gingen jaren en eeuwen voorbij,
het bleef gespaard, één uit de rij,
het bleef gespaard, nog staat het recht,
't voorname geveltje, sterk en echt.

't Lijkt wel, zoo oud, toch zoo helder en net,
een besje met hagelwitte kornet,
wanneer haar rimplig verweerd gezicht
een milde jeugdige lach verlicht.

Purmerlandschap.

Onafzienbare effen vlakten,
weergekaatst in sloot en vliet;
spitse torens, molenvlerken,
zwenkende zeilen in 't verschiet.

Op de helling van de dijken,
in de weiden, groenende zee,
dicht en verre, duizendtallig,
graast het bontgekleete vee.

Huppelende veulens naken
schuw ter opgehoogde baan,
en zien met fluweelen oogen
vorschend, wie voorbijgaat, aan....

Zilvergrijze neevlen drijven
over 't sluimrend landschap heen,
en 't geruisch van sijplend water
stoort de diepe stilte alleen.

Tot er, boven 't hoofd des wandlaars,
krijschend, eene ravenvlucht
wild voorbijvaart, snel verdwenen
westwaarts, in de omwolke lucht.

Mozel-landschap.

Onder der bouwvall'ge brugge welig groenbemoste bogen,
vloeit de Mozel, lijze, lijze, spiegelhelder, onbewogen.

Ringsom baadt het lachend landschap in de middagzonnestrallen,
malsche weiden, stille wouden, groene heuveln, frissche dalen.

Bontgevekte kudden grazen op de vette waterzoomen,
dartlend in de koele schaduw eeuwenheugender eikeboomen.

Gindsver, in 't azuur der heemlen, welven zich, de reuzigforsche
welven gloeiend zich de bergen, die hun kroon van ruïnen torschen.

Vreedzaam tampt een verre klokklink uit een nog onzichtbren toren,
en het goudgeel graan ruischt statig in de rechte, breede voren.

Allerwege, rust en stilte, blijde diepe, grootsche vrede:
hart, onrustig kloppend harte, leefdet gij dien eeuwig mede.

Berncastel, Aug. '80.

Vianden.

Mchtig zwingt gij, reuzige vest,
Titanenwoon in de rotsen gehouwen,
torens en tinnen in 't hemelsblauwe;
- dreigend bewaakt ge, als de aêr uit zijn nest,
bosschen en beemden, en groene landouwen,
bergen en stroomen, het heele gewest.

En aan uw voet, in den purperen glans
der zinkende zonne, vol zalig vertrouwen,
gekroond met den wuivenden looverkrans,
vreedzaam en stil, schuilt het stedeke thans,
met glinsterende ruitjes en rookende schouwen:
Niets vreest het van uw reuzige macht,
het sluimert gerust in uw hoede en uw wacht.

't Is 't beeld van den stam uit uw wallen gesproten,
't Is 't beeld der Nassouwers, de koenen, de grooten:
staal was hun arm voor het vreemde verraad;
vaderlijk mild voor den heerlijken staat,
voor 't eigene volk, voor Nederlands gouwen,
der baren ontworsteld en Spaniëns klauwen....

De taveerne.

Eene echt oudduitsche taveerne,
zingende Burschen ter lindebank,
op den drempel een blonde deerne,
om 't houten geveltjen wingerdrank;

van binnen berookte balken,
een krachtig bruine schemertint,
en een zonnestraal, de schalke,
die dartelt over kroes en pint.

De tabakswolken blauwen,
Poes spint er bij den koelen heerd;
en van de wanden schouwen,
diep ernstig op den zwijgenden weerd,

Feldmarschall' Blücher en keizer
Wilhelm en der alte Fritz,
mannen van staal en ijzer,
een groenomlauwerde heldentrits.

Wij zitten bij de open vensters,
en in de roomers slank en rank,
strooit perels, stralen en gensters
de blonde wijn, de heilige drank....

Als smeltend zilver vloeien
de golven van den ouden Rijn,
der bergen toppen gloeien
in purperrooden avondschijn;

in 't dal, wel verre beneden,
klinkt stil weemoedig het knapenlied,
en diepe, statige vrede
wiegt zwijgend over het blauw verschiet....

Biberach, 1879.

De Hebe uit onze taveerne.

De Hebe uit onze taveerne
dat is een aardig kind,
een' malsche, poezele deerne
en gansch niet preutsch gezind.

Om haren molligen schouder
slingert de blonde vlecht;
haar melkwitte armen roepen
ze roepen de kussen oprecht;

de kuiltjes in hare wangen,
de ondeugende gloed in haar blik,
die hebben ons aller harten
gevangen in rozigen strik....

't Ontbreekt in heur hart niet aan ruimte:
dáár leegren tevreên met elkaar
al hare gewone kalanten
en....een zwartgekneveld huzaar.

In de zwartberookte taveerne
waar nimmer het daglicht straalt,
is zij het zonneglimpje
bij ongeluk verdwaald;

den witten boezelaar draagt ze
met gansch eigenaardigen zwier,
en als een sylphe zweeft ze
trippelend van ginder naar hier....

Wij drinken hare gezondheid,
met den wijn dien ze lonkende schenkt,
waaraan ze de roode lippen,
dallachend, eerst heeft gedrenkt.

Wij wijden haar tot Godinne
- wat nood, of ze er iets van begrijp',
en branden haar geurigen wierook
in de lange hollandsche pijp....

Nu heb ik mijn liedje gezongen
en wel een kus verdiend:
Kom, Hebe! vul mijnen beker,
en zoen mij, gij aardig kind!

De deerne.

En de ridder zwaaide de degen blank
en zwoer: mijn is de deerne....
de deerne jent, de deerne fijn
zal mijn allerliefste boele zijn!
op brieschende rossen, ter blauwende zee,
ter aadlike burchte, voer ik haar meê....
Goedheil! de deerne, de deerne....

Maar schaatrend vlood de deerne heen,
en schudde van: neen!

En de blonde minstreel sloeg de cither en zong:
mijn is de deerne, de deerne....
de deerne jent, de deerne fijn
zal 's armen zangers lieveken zijn!
Ik krans haar, als op zijn outer een sant,
met liedren vonklend als diamant....
Goedheil, de deerne, de deerne....

Maar schaatrend vlood de deerne heen,
en schudde van: neen!

Toen kwam er een forsche, flinke gezel,
die kloeg: waar mijn deerne!
de deerne jent, de deerne fijn,
zou voor het leven mijn wijveken zijn,
zou rusten, sluimren, veilig en warm,
aan mijne borst, - in mijnen arm....
Goedheil, de deerne, de deerne....

Nog vlood wel de deerne, - te spâ, te spâ!
En knikte in zijne armen, blozend, van: ja!

Antwerpen.

En aan de wilde Schelde,
daar rijst de grijze steê,
op alle watervelden
draagt schip bij schip, als eertrofee,
haar wapens en haar kleuren mee....
Hoezee de wilde Schelde,
hoezee de grijze steê!

Aan Vlaandrens stroom, den wilden,
daar ligt de kunstenstad,
tresoren puur en milde,
der eeuwen erf, der eeuwen schat,
houdt ze in haar steenen schrijn gevat....
Hoezee den stroom, den wilden,
hoezee de kunstenstad!

Aan wiegelende wellen
daar rijst ze in 't blauw verschiet:
de blanke zeilen zwellen,
de beiaard zingt zijn helder lied:
't is weelde en rijkdom, waar gij ziet....
Hoezee de blauwe wellen,
de stede in 't klaar verschiet!

En aan de wilde Schelde,
daar rijst de grijze steê;
de geest van onze helden
hun moed in nood, hun vlijt in vreê,
leeft voort in hare zoons.... Hoezee,
Hoezee de wilde Schelde,
hoezee de grijze steê!

Scild ende vrind.

Dreigt uw woord met diep verneënen
die het moordend zwaard omgordt,
treft uw vloek verdelgend, Heere,
die het bloed in moedwil stort, -

Gij, Jehova! God der slachten
zaaidet in de mannenborst,
wilde zaden, bloedgedachten:
nooit geleschte vrijheidsdorst.

Gij, die Isrel strijdend leidde,
zeeën door en woestijnzand,
leert ons ziel en lijf te wijden
't Vaderland, 't beloofde land!

Die Egypte's legerscharen
hebt bedolven in den vloed,
staaft het woord, het vreeslik ware:
Vrijheid rijst uit puin en bloed!

Dreigt uw woord met diep verneënen
die het bloed in moedwil stort,
met hem, strijdt uw rechter, Heere,
die het zwaard voor vrijheid gordt!

Brugge, 11 Juli 1878.

Een oudt liedeken.

Naar Jean Richepin.

Tsagh eens een cnape stervensgeern
een valsche, vreedde, boose deern.

Sei totten cnape: 'hael mi terstont
din moeders herte voor minen hont.'

Hi ging en sloech sin moeder doot
en vluchtte mettet herte root.

Mer twyl hi loopt, stuict oppen steen
en valt, - dat erme hert meteen.

Al botsen op de harde baen,
vingh plots dat hert te spreken aen;

Al weenen vinghet te spreken aen:
'Och, jonghe, hebs di seer gedaen?'

Aan Jan Blockx.

'k Bestygh den Helicon, om groene laurierblaeren,
'een jonghen held ter eer, tot eenen crans te gaeren,
'ick laef my aen de bron die dichters worden doet:
'vergheefs, - ick vindt gheen clank, weirdt om den God der snaren,
'te vieren, die besonghen moet.

'Hy weet het lokkend lied van vedelen en fluyten
'te menglen met den toon van harp, cymbael en luyten
'en soeten clank der vrouwenkeel;
'en ieder die het hoort slaet flus het hert aan 't muyten
'zoo toovrend is zijn maetgestreel.

'Myn sanghster, vloeie uw stem met mijne stemme tsaemen
'Segh hoe hij Apol selfs al singhend zou beschaemen,
'en ghij, gewiekte Faem, verkond het over de aerd,'
'hoe cierlijck, suijsver, vol, sijn toonen klincken.. Amen!
'k heb nu genoeg aan de aadlaarsvaart!

Had gij geleefd, vriend Jan, zoowat een honderd jaren
geleden, waar de roem gewis u wedervaren
van 't rederijkersvaers in 't kettingrijm gesnoerd, -
ik doelde nooit zoo hoog, - schoon ik geen lof wil sparen,
een hartig woord volsta: diep heeft me uw lied geroerd.

Beschaving.

Ja, licht gestrooid in aller hoofd,
een licht dat nimmer twijfel en dooft;
beschaving verspreid, alom en gestaag,
in hut en paleis, omhoog, omlaag;
over land en zee, over berg en dal, -
beschaving! beschaving! overal!
Maar steeds voorzichtig met den gloed!
Dat, wat het licht in de hoofden brengt,
de mildste zaden niet en zengt,
ontkiemend in hart en gemoed....

Werken.

Ja! leven om te werken: machtig woord,
 dat rijk aan heil en hope, voort en voort
 der menschheid streven moog' bewaken!
 Gezegend woord, dat in het verst verleên
 als kiem gelegd, door eeuwen, eeuwen heen,
 is zegenend gedijd tot kalm en mild ontwaken!
 Gevleugeld woord, dat aan der volkren hoofd,
 omzwevend in den strijd, den zegepraal belooft,
 des daarijns doel: het eindelijk volmaken!

Maar werken om te leven! Grootte God!
 geen bete broods veroovren op het lot,
 die niet met zweet geweekt zij en met tranen....
 En wentlen in het stof en kruipen als het dier,
 tot men - zoo doodt het werk - in 't hoofd de denkkraft schier
 voor immermeer vergaan zou wanen, -
 tot in het oog de geestesglansen tanen
 en 't edelste uit den mensch vertwijfelend verdwijn':
 Dat werk 't moet als een vloek, en heil- en hooploos zijn.

Van sterven.

Gestorven zijn is niets. - In vrede, 't oog geloken,
stil sluimren onder geurend mos,
van alle leed ontlast, alle aardsche zorg ontdoken,
alle aardsche kommer los,

en zalig, onbewust zelfs van 't bedrijvig leven
geen klank meer hooren, ver of dicht,
van 't eeuwig schaduwfloers, als van een wade, omgeven,
blind voor het aardsche schitterlicht,

de lang gewenschte rust, de zoete rust erlangen,
waarnaar vergeefs hier werd getracht:
in 't zwijgend hart geen wensch, geen onvoldaan verlangen
meer voeden en in 't hoofd geen foltrend weegedacht..

Maar sterven is de zaak. Maar langzaam af te teren
en matter iederen dag op 't blanke kussen 't hoofd
te voelen zinken, en niet kunnen af te weren
de macht die u beknelt en 't bloed uws harten rooft....

Maar traag in uw gebeent een angel voelen boren,
daar aan 's beds voeteneind het grijnzend doodspook zit; -
wijnl 't vale waslicht blaakt, een doffe stemme hooren
die, over u, het 'De Profundis' bidt....

Maar rond u heen geknield, zij die u dierbaar waren,
in bijgeloovige angst en vrees,
u, door hun tranen heen, zien siddrend aan te staren
alsof in u het beeld des Schrikkens hen verrees,

den druk der ijzren hand gevoelen om uw leden,
die 't bloed verstijft en naar het Niet u medesleurt -
dat is een zware stond: haast wordt der laatre vrede
daarmeê te veel, te veel verbeurd!

Adel.

Zij eischen van ons, - want zij dragen een naam,
in 's lands kronijken van groote faam, -
dat we zinken voor hen op de knieën;
verwonderen doet hun ons spotgelach;
ze dragen - ontwetend - hun naam van gezag,
als een ezel.....relikwieën.

Het is niet goed.

Het is niet goed, door 't leven te gaan,
met hoofd en blikken omhoog gericht,
omhoog, - ter glansende starrenbaan,
ter eeuwig stralende lichtsfeer.

Het is niet goed op een hoogte te staan,
wel vele duizenden in 't gezicht,
hoog boven het slijk, midden storm en orkaan,
waar de kiem van worstelen en strijden in ligt.

Want zij die daar gaan door den schemernacht,
vrijwillig, - naar geest, en hart en gemoed,
vergeven het niet, dat u 't licht begroet;
en wee! - het zijn er velen.

Want zij, wien de kracht tot hooger ontbreekt,
die baggren ontzenuwd in modder en slijk,
vergeven ze u niet, de verhevene wijk:
en wee! - het zijn er velen.

Vox populi....

De mare gaat door den lande
'De vijand vliedt! hij vliedt!'
Hoe kwam het tot dien zege?
Dat weten menigen niet.

*

Daar zit de grijze Koning
op zijnen purpren troon;
de eerwaarde lokken dragen
de fonkelende kroon.

Zijn' linker torscht den scepter,
zijn' rechter den bokaal;
hij leêgt haar keer op keere,
de gouden reuzenschaal.

Daar stormen de rijksbaronnen,
ter zonnige troonzaal in:
'O Koning! de vijand beroept ons
ten kamp, met honenden zin!'

De Koning glimlacht deemoedig
en heft den reuzenbokaal:

‘Des Hemels wille geschiede,
Kom, vul me nog eens de schaal.’

Daar jammert onder de vensters
een woelige menschevloed:
‘De vijand brandt en plundert,
schut, Koning, have en goed!’

Weer glimlacht hij deemoedig
en heft den reuzenbokaal:
‘Des Hemels wille geschiede,
Kom, vul me nog eens de schaal!’

Daar komen zijn beide zonen
en knielen neêr voor den troon:
‘O Vader! de vijand nadert,
red lijf en land en kroon!’

Nog glimlacht hij deemoedig,
en heft den reuzenbokaal:
‘Des Hemels wille geschiede,
kom, vul me steeds de schaal!’

Nu is 't des hofnars beurte,
Hij kakelt: ‘zoowaar ik leef,
een dag nog en de vijand
verwoest onzen wijnoogst, neef;

‘en nimmermeer zullen wij drinken
den gouden, peerlenden wijn,
en de koninklijke drinknap
zal eeuwig ledig zijn....’

Daar schrok de Koning geweldig,
zijner hand ontglipt den bokaal, -

en, ijlings opgerezen,
omklemmen zijn vingers het staal!

‘Te wapen! mijne getrouwen!
gordt aan het heldenzwaard!
het geldt het heiligste op aarde
te strijden voor land en haard!’

En zij kwamen... zijne getrouwen...
versloegen 't vijandlik heer, -
en juichten dan: ‘Eere den Koning,
des landes redder, eer!’

*

Zoo drinkt steeds de oude Koning
den gouden peerlenden wijn,
- en zal hij in brons verrijzen,
als hij zal gestorven zijn!

Congressen.

1878.

Zij zitten rond de groene tafel,
met ernstig vouwenrijk gezicht;
Europa's heil en evenwicht
't berust al in de groene tafel.

En gretig vangen we allen op
de kruimels van den disch gegleden:
's is vrede! vrede! vrede! vrede!
onze aller eenig harteklop.

En luide vreugdekreten schallen:
nu zal het ras ons beter gaan:
ach! onder blauwe en groene vaan
is menige arme borst gevallen;

en menig hart, in stervensnood,
kermt wild en bitter, vroeg en spade,
om zoon of vader, broer of gade:
maar ach! die dood zijn blijven dood.

Nu vinden heeren diplomaten,
het spel heeft lang genoeg geduurd, -
het laatst kanon zij afgevuurd
en... 'laat ons eens vertrouwlijk praten.

‘Gebleken is de heldenmoed,
langs beider kant, probaat gebleken, -
bloed stroomde links en rechts bij beken:
L'honneur est sauf! zoo is het goed!

‘En - niet? zoo tusschen beide rijken
er al een diepe kloof bestond,
ze is nu gevuld, tot op den grond,
met een paar honderd duizend lijken.

‘En menselijkheid en broedermin
gebieden, 't bloedig werk te staken; -
en wrok en veete te verzaken
is onvervalschte christenzin...’

En tranen vloeien uit hunne oogen...
Voorwaar, voorwaar, nu rijst me een licht;
die zulke lamm'ren snood beticht
heeft onbeschaamd en valsch gelogen.

Nu trekken wij het feestkleed aan:
weêr heeft gezegepraald de Rede;
's is vrede! vrede! vrede! vrede!
Nu zal het ras ons beter gaan.

Gezegend wezen de Congressen:
nu zal het ras ons beter gaan:
- hoe meesmuilt, innerlijk voldaan,
die brave firma Krupp, in Essen?

Wij zingen, wij, de poëten..

Wij zingen, wij de poëten,
van weia, weiala, dideldidom...
't Volk vindt den zang... versleten
en de poëten... dom.

Wij zingen roerende sagen
van weia, weiala, dideldidom...
maar 't leed van alle dagen,
daar geven wij wat om!

Wij zingen van dwergen en elven,
van weia, weiala, dideldidom...
van sombre spookgewelven,
waar nimmer straaltje glom...

Wij zingen van reuzen en draken,
van weia, weiala, dideldidom...
die schuchtere maagdekens schaken
en voeren om en om...

Wij zingen van kabblende beken,
van weia, weiala, dideldidom...
van bloemekens die spreken
in 't woudlijk heiligdom...

Wij zingen en wij zwoegen,
van weia, weiala, dideldidom...
den volke ten genoegge, -
en 't volk loopt naar de kroegen
en vindt de poëten.... dom.

Van een dichter.

Er is een dichter gestorven: hij had een' goeden naam;
nu komen de andre poëten luid jammerend te zaam;
zij strooien asch op hun hoofden en zijn in rouw gehuld,
hun oog is met zilte tranen, met weemoed hun hart gevuld.

De doode heette een stumpert en machtloos nog voor één uur,
nu wordt hij op eens bevorderd tot stralend dichterfiguur;
nu wordt hij aanbeên, bewierrookt in lijkkrans en sonnet,
en nooit genoeg verheven op 't hoogste voetstuk gezet.

Het is een roerende wedstrijd wie 't hoogst hem roemen zal,
van alle harpen gudst er een klagende sylbenval...
Wie ook ondankbaar wezen, geen dichteren gewis:
zij zijn den doode zoo dankbaar dat hij gestorven is...

[De Menschen.. ze juichten.]

* * *

De menschen... ze juichten vol overmoed
om God in zijn hemel te tergen:
'wij varen, hoezee, op de vleuglen des stooms,
door 't ingewand der bergen!

Daar staat ondermijnd door onze hand, de reus
dien 't oog met verbijstring aanstaarde,
hij strekte ons ten hinder, wij knakten zijn macht,
de mensch is vorst der aarde!

De Berg nu. Hij schudde even den sneeuwigen kop
en bromde goedaardig: 'wat wroeten
wat klautren en knagen die dwergen beneên
aan mijn voeten?'

Sonnet.

Ik ben u zeer verplicht voor 't vele goede
door u, met milden zin, van mij geschreven;
voor al den lof, met luttel blaam doorweven,
voor 't weinigje alsem in dien honingvloede.

Zacht kittelt mij 's critiekers strenge roede,
die, flink gezwaaid, de moedigsten doet beven; -
ja, 'k moest u dankbaar zijn mijn gansche leven:
zalf had ge reê, voor elke wond die bloedde...

Voorwaar, uw woorden vuren aan tot dichten:
- Maar, leer ik ooit mij in mijn lot te schikken,
naar wijzen raad en wenken mij te richten?...

Ik wanhoop heusch. - Maar meer zou mij ververplichten
een fiksche degenstoot dan speldeprikken.
'k Houd wel van maskers, - meer nog van... gezichten.

Koning Plicht.

Aan mijn vader.

Er is een oude Koning,
een oude Koning wijs en eêl:
trotsch rijst op hooge bergen
zijn ridderlijk kasteel.

't Schijnt aan de rots te hangen,
gehouwen in het berggraniet,
met valbrug, tinne en toren,
in 't duizlig hoog verschiet.

En menigeen, besloten,
gordt tot de lange reis zich aan,
en wil in pelgrimagie
ten wijzen Koning gaan.

En menigeen besloten,
de blikken naar omhoog gericht,
klemt in den vuist den reisstok
en wil naar 't vorstensticht.

*

Heil, pelgrim, op uw wegen,
de tocht is lang, het pad is ruw,
en 't dal bloeit om u henen
met bloemengeur en winden luw!

Het dal bloeit om u henen
 met vogelzang en looverschaûw: -
 kan dat uw hart verlaten
 voor naakte hoogten koud en grauw?

Gij rept den stap besloten;
 zoo weet: ge ontmoet een somber bosch,
 waar gifkruid wast en slangen
 voortkronkelen in het vunzig mos;

waar doorn en distel tieren
 en scheuren uw ontschoeide voet,
 waar 't ondiep schuilt en roovers
 die azen op uw goed en bloed.

Gij rept den stap besloten;
 zoo weet: ontkomt ge 't woud misschien,
 dan dwaalt ge in woestenijen
 waar dreigend grimt de sneeuwlawien.

Dan dwaalt ge in woestenijen
 met blokken opgestapeld ijs,
 waar kraai en rave fladdren
 al rond uw hoofd met doodgekrijsch.

*

Gij rept den stap besloten,
 zoo weet: verwint uw jonge moed,
 en is 't dat gij na jaren
 volzalig 't doel der reis begroet;

Zinkt voor uw voet de valbrug,
 verwelkomt, van de torentin,
 u 't hoorngetoet des wachters; -
 waar is 't gewin? waar is 't gewin?

Arm zijt gij heengetogen,
en armer komt gij ginder aan,
het lijf verzwakt en stervend
na al de ellende doorgestaan...

En wel maakt de oude koning
weldra uw lijf en ziel gezond,
en vindt gij zoete ruste
en droomen zoet op donzen spond.

Maar goed, noch eer, noch schatten
en deelt de grijze Koning rond; -
zijn trouwe volgers loont slechts
een milde glimlach van zijn mond...

*

Gij rept den stap besloten;
zoo ga dan, in des Hemels naam;
ik wil uw voorbeeld volgen
wij doen de harde reize saam.

Wij tijgen hand in hande,
met rustig hart naar 't vorstensticht,
om juichend eens te groeten
den ouden Koning Plicht!

Wees u zelf.

Wees u zelf in doen en pogen;
wees u zelf in lijn en lied;
vat het schoone waar ge 't ziet,
hoe ge 't ziet, met eigen oogen...
Word u zelf, en strijd en worstel, -
één gedacht, één wil bestuur
beitel, etsnaald, pen en borstel:
Wees u zelf, natuur! natuur!

Wees u zelf! al de eeuwen wijden
dezer leuze toovermacht:
't Vlamt in al de kunstenpracht
ons vergaard door alle tijden.
Wees u zelf! Gloeit in uw boezem
't driemaal heilig scheppingsvuur,
forscher schieten bot en bloesem
zijt ge u zelf! natuur! natuur!

Wees u zelf! Groet opgetogen
't Schoone, groet het hoog en luid:
't kome uit Noorden, West of Zuid,
't late u nimmer onbewogen!
Maar, hoe 't vreemde glanse en glore,
't eigen blijve steeds u duur:
Zaai uw zaad in eigen vore:
Wees u zelf! natuur! natuur!

Wees u zelf! Gij die moet leiden
't volk, uw volk, in 't rechte spoor,
ga 't met milde geestdrift voor,
tot waar groene lauwwren 't beiden...
Put gerust, met volle handen
in zijn rijke levensschijn: -
Kunstnaar uit de vlaamsche landen
Wees u zelf! uw volk zal 't zijn.